

що пишається участю його партії у діяльності Центральної Ради. З іншого боку, переворот гетьмана П. Скоропадського викликав негативну реакцію не лише з боку українських сил, а й з боку єврейських партій [3, с. 4].

Отже, Українська революція не була справою лише українців. Звичайно, євреї були серед різних політичних таборів. Однак у період, коли світові єврейські провідні кола шукали шляхів для реалізації ідеї створення власної єврейської держави, українцям на коротку мить вдалося створити таку державу і вибороти свою незалежність. І кожен раз, коли вестимо мову про державотворчість, не слід забувати, що творцями української незалежності, окрім українців та інших етносів, були й представники інших національностей, зокрема й єврейської.

Література

1. Доценко В. О. Єврейський погромний рух в Україні в 1917 – 1918 рр. *Наукові праці історичного факультету ЗНУ*. 2014. Вип. 38. С. 100 – 103.

2. Макаренко Т. П. Єврейські погроми в добу Української революції. *Наукові праці історичного факультету ЗНУ*. 2013. Вип. 35. С. 116 – 119.

3. Найман А. Евреи и УНР. *Еврейский обозреватель*. 2017. №4/292. С. 4 –5.

4. Орлянський В. С. Євреї України в 20-30-ті роки ХХ сторіччя: соціально-політичний аспект. Запоріжжя, 2000. 240с.

5. Тинченко Я. Союз тризуба та зірки Давида. Український тиждень. 2013. № 49 (317). URL: <https://tyzhden.ua/soiuz-tryzuba-ta-zirky-davyda/> (дата звернення: 05.11.2023).

6. Устименко В. М. Єврейські організації і партії в суспільно-політичному житті України за доби Центральної Ради. *Проблеми вивчення історії Української революції 1917-1921 рр.* Київ, 2009. Вип. 4. С. 147 - 182.

7. Шпак Д. О. Витоки опозиційного руху етнічних меншин на Півдні Української РСР. *Молодий вчений*. 2015. № 4 (19). С. 34 – 37.

ПОДВИГ ЛЕГЕНДАРНОГО ВОЇНА

Микола Гурець

На Вознесенському цвинтарі міста Глухова, біля Вознесенської церкви, похований легендарний воїн – Микола Іванович Жужома (1922-1981 рр.) Герой Радянського Союзу, кавалер найпочеснішої нагороди у Сполучених Штатах Америки – ордену Срібної Зірки, Народний Герой Югославії, крім цього, володар ще семи орденів і шістнадцяти медалей... У вересні минуло 40 років як він пішов із життя... [2, с. 2].

Якщо підняти архіви країн антигітлерівської коаліції, дуже мало знайдеться воїнів, яких можна поставити поряд.

Тисячі фронтних доріг пройшов старшина М. І. Жужома, звільняв Україну, Угорщину, Югославію, штурмував рейхстаг...

Був одинадцять разів поранений, із них чотири смертельних, сім контузій... Після одного артельного його засипало землею, а до звання Героя Радянського Союзу М. І. Жужому було представлено 1944 року посмертно. Навіть був випадок, коли осколком від снаряда пробило каску і її не могли досвідчені лікарі зняти з голови в кількох госпіталях...

Коли його вважали загиблим, він повертався у свій полк та завзято бив ворога зі своїм танковим взводом.

Пам'ятною для нього залишилася бойова операція у Західній Пруссії з визволення американських та канадських десантників у 1944 році, які потрапили в оточення. Вони чинили фашистам запеклий опір, але закінчувались боєприпаси, продукти,

медикаменти і було багато поранених...

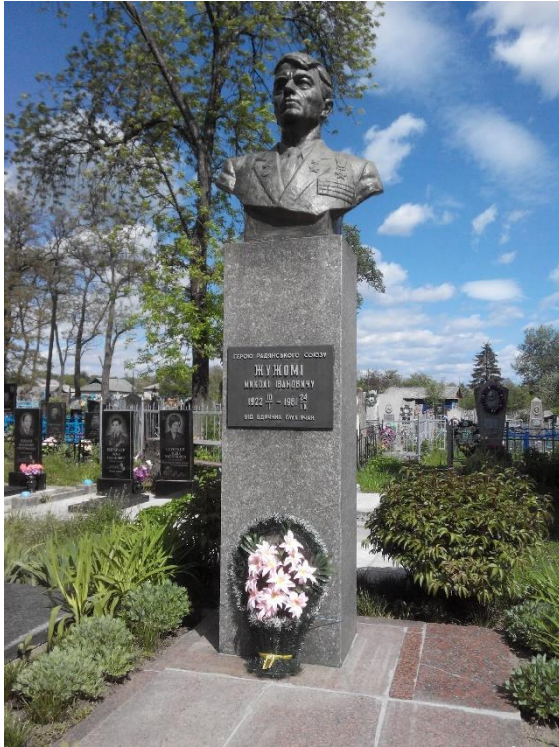
Пам'ятна розповідь героя про цю подію:

—Я в той час командував танковим взводом у складі другої окремої винищувальної протитанкової дивізії, - згадував М. І. Жужома. — Було поставлене завдання – допомогти американцям вийти із котла. Для цього створили ударну групу, куди включили і наш взвод. Бій був дуже важким, але завдання ми виконали. Правда, я знову був поранений... [1, с. 5; 2, с. 2].

Микола Жужома першим зі своїм взводом пробився до десантників. Вибуховою хвилею перевернуло його підбиту самоходку і допомогу йому самому вже надавали американські лікарі. Під вогнем з оточення виводили людей, а коли випала нагода, за ними прилетіли літаки США. Вже у Москві «всесоюзний староста» М. І. Калінін вручив йому за визволення десантників третій орден Червоної Зірки, а посол США від імені Президента урочисто вручив високу нагороду за воїнську доблесть – орден Срібної Зірки. «Всім, хто побачить цю нагороду – вітати», - зазначалось у посвідченні до нагороди...

Слід сказати, що ставлення тодішньої влади до легендарного воїна мало б бути кращим. Йому було наказано відмовитись від звання Народного Героя Югославії, від подарунків, що надходили зі США, після війни він займав скромну посаду – працював начальником відділу кадрів Глухівського пенькозаводу. Його молодший колега по роботі М. Г. Голуб згадує його як дуже скромну, добру і чуйну людину. У

Глухові є вулиця Миколи Жужоми. Він є почесним громадянином міст Глухів та Черкаси. Його ім'я носив Глухівський лицей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою КЗ Сумської облради; в цьому лицейі є музей присвячений легендарному воїну. Можливо, сьогодні варто повернути ім'я славного героя цьому лицейу [2, с. 2].

Минуло багато років... Сьогодні американці займають важливу позицію у відстоюванні суверенітету нашої держави, по суті, – зміцнюють військове партнерство з Україною. Настав час активізувати пошукову роботу зі встановлення імен звільнених нашими воїнами американських і канадських десантників та їх нащадків, налагодити дружні стосунки, а, можливо, і розробити проєкт підготовки глухівських кадетів за програмами американських військових закладів, а в Глухові

організувати та провести наукову конференцію із залученням провідних істориків, присвячену М. І. Жужомі та інші заходи по його вшанування.

Література

1. Вертіль О. «Усім, хто побачить цю нагороду, - привітати»: ім'я Миколи Жужоми назавжди вписане в історію минулої війни не тільки на Батьківщині, а й у низці країн світу. *Урядовий кур'єр*. 2012. № 80. С. 5.

2. Гурець М. З нагоди 100-річчя Миколи Жужоми. *Глухівщина*. 2022. № 2. 13 січня. С. 2.

ЛІТЕРАТУРНА ІДЕОЛОГІЯ ТА КОНТРОЛЬ: РОЛЬ ПИСЬМЕННИКІВ У ФОРМУВАННІ СВІДОМОСТІ В РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗІ

Олексій Остапчук

Науковий керівник:
Олександр Курок

У вислові британського письменника Террі Пратчетта «Перо, може бути, не сильніше меча, проте друкарський верстат важчий за облогову зброю. Декілька слів здатні змінити все», відображено важливий аспект впливу письма та слова в контексті радянської ідеології, яка на той час охоплювала всі сфери життя та культури Радянського Союзу, у тому числі й літературну.

У контексті радянської ідеології «перо» ставало не просто інструментом літературного творчості, але і важливим засобом формування і утвердження ідеологічних поглядів. Слово, висловлене через літературний твір, перетворювалося